PWYLLGOR SAFONAU YMDDYGIAD STD 01-99(p.4)

Dyddiad:	Dydd Iau, 22 Gorffennaf 1999
Amser:	2pm-3.30pm
Lleoliad:	Ystafell Bwyllgora 1, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol
Teitl:	**DEDDF LLYWODRAETH CYMRU 1998 A RHEOL SEFYDLOG 4 – CYMRYD RHAN MEWN TRAFODION A PHEIDIO Â CHYDYMFFURFIO**

Diben

1. Mae'r papur hwn yn disgrifo'r cefndir i'r gofynion ar Aelodau o rancofrestru a datgelu eu buddiannau, a goblygiadau peidio â chydymffurfio â DeddfLlywodraeth Cymru 1998 a'r rheolau sefydlog.

Camau Gweithredu ac Amseru

2. Busnes arferol; er gwybodaeth.

Cefndir – Adran 72 Deddf Llywodraeth Cymru 1998 ("Y Ddeddf") a'rRheolau Sefydlog

3. Mae copi o adran 72 y Ddeddf yn amgaeedig. Yn ôl isadrannau (1) i (5), mae gofyn ireolau sefydlog y Cynulliad gynnwys darpariaeth:

- ar gyfer cofrestru buddiannau aelodau (a chyhoeddi'r gofrestr honno),
- yn ei gwneud yn ofynnol i aelodau gofrestru rhai buddiannau,
- yn ei gwneud yn ofynnol i aelodau sydd â buddiannau penodol mewn unrhyw fater i ddatgan y buddiannau hynny cyn cymryd rhan yn nhrafodion y Cynulliad.

4. Maent hefyd yn disgrifio materion penodol y *gellid* eu cynnwys (ond nad oesrheidrwydd eu cynnwys) mewn rheolau sefydlog (er enghraifft, atal neu rwystro aelod rhagcymryd rhan yn nhrafodion y Cynulliad os oes ganddo neu ganddi fuddiant penodol yn y matersy'n cael ei drafod).

5. Mae Rheol Sefydlog 4 a'r Atodiad i'r Rheolau Sefydlog yn ymgorffori'rdarpariaethau hyn.

Peidio â Chydymffurfio

6. Dywed Adran 72(6) y Ddeddf y bydd unrhyw Aelod o'r Cynulliad sy'n cymrydrhan mewn cyfarfod llawn neu bwyllgor o'r Cynulliad ac sydd heb gydymffurfio âdarpariaethau penodol yn rheol sefydlog 4, neu wedi mynd yn groes iddynt, yn euog odrosedd. Y darpariaethau hynny yw peidio â chofrestru neu ddatgan buddiannau penodoltra'n cymryd rhan mewn trafodion; eirioli neu gychwyn achos am dâl neu fudd neubwyso ar Aelod arall i eirioli neu gychwyn achos am dâl neu fudd. A bwrw bod yCyfarwyddwr Erlyniadau Cyhoeddus yn caniatau dwyn achos, caiff trosedd a gyflawnwyd o danisadran (6) ei herlyn mewn llys ynadon, ac o'i gael yn euog, y ddirwy uchaf y gellirei dwyn ar aelod yw £5,000.

7. Yr hyn fyddai'n digwydd yn ymarferol yw y byddai'r heddlu'n cynnalymchwiliad ac yna'n gofyn i Wasanaeth Erlyniadau'r Goron a fyddai'n briodolbwrw ymlaen â'r erlyniad. Wrth lunio barn, byddai'r Gwasanaeth Erlyniadau yn ylle cyntaf yn ystyried swm a sylwedd y dystiolaeth yn erbyn yr aelod dan sylw. Os gwelirbod digon o dystiolaeth i gyfiawnhau ei erlyn, byddai gofyn penderfynu a fyddai'rlles cyhoeddus yn cyfiawnhau erlyniad.

8. Mae cylch gwaith y Pwyllgor Safonau Ymddygiad, fel ag y maent yn Rheol Sefydlog16.1, yn cynnwys:

- "ymchwilio i unrhyw gyn y cyfeirir ati gan y Llywydd fod Aelod heb gydymffurfio â rheol sefydlog 4 …….., adrodd ar y gyn honno ac, os bydd yn briodol, yn argymell y camau y dylid eu cymryd mewn perthynas â'r gyn" (rheol sefydlog 16.1(i)), a
- "goruchwylio'r trefniadau ar gyfer llunio Cofrestr Buddiannau'r Aelodau, a ffurf a chynnwys y Gofrestr, a'r trefniadau ar gyfer cadw'r Gofrestr a sicrhau ei bod yn hygyrch" (rheol sefydlog 16.1 (iv)).

9. Bydd aelodau a fydd yn methu â chydymffurfio â rheolau sefydlog y Cynulliadynghylch cofrestru a datgan buddiannau cofrestradwy yn agored, ar ôl i'r Cynulliadystyried adroddiad gan y Pwyllgor Safonau, i'w gwahardd o'r Cynulliad am gyfnodpenodol.

Ystyriaethau

10. Fel y gwelwch, mae perthynas amlwg rhwng adran 72(6) y Ddeddf a chylch gwaith yPwyllgor mewn perthynas ag ymchwilio i gyn yn erbyn aelod am beidio â chydymffurfio ârheol sefydlog 4, adrodd ar y gwyn honno ac argymell camau gweithredu. Effaith ymarferolhyn mewn perthynas ag ymchwiliadau yw mai'r unig feysydd y caiff y Pwyllgor Safonaueu hystyried yw'r rheini:

(i) sydd y tu allan i'r darpariaethau ar sancsiynau troseddol yn adran 72. Ni fydd pob tramgwydd o dan adran 72 yn arwain at erlyniad troseddol;

(ii) lle nad oes perygl rhagfarnu ymchwiliad posibl gan yr heddlu; neu

(iii) lle bo’r heddlu wedi ystyried y gyn ac wedi penderfynu peidio cynnal ymchwiliad (ee oherwydd diffyg tystiolaeth neu am nad yw lles y cyhoedd yn y fantol)

11. Os cafwyd cyn a bod posibilrwydd ei bod yn ymwneud â thramgwydd odan isadran (6), bydd gofyn dilyn gweithdrefnau pendant. (DS Ni fydd pob cyn yn erbynaelod am beidio â chydymffurfio â rheol sefydlog 4 yn golygu ei fod wedi tramgwyddoadran 72(6)).

12. Bydd ymrwymiad y Pwyllgor Safonau Ymddygiad i oruchwylio’r trefniadau ar gyferllunio a chadw’r gofrestr a sicrhau ei bod yn hygyrch ac ati, er yndeillio’n uniongyrchol o adran 72, yn llai problematig.

Swyddfa’r Llywydd

Atodiad

Mae Adran 72 Deddf Llywodraeth Cymru 1998 yn darparu bod:

"(1)The standing orders must include provision for a register of interests of Assembly members and for-

(a)registrable interests (as defined in the standing orders) to be registered in it, and

(b) the publication of the register.

(2)The standing orders must include provision for requiring any Assembly member who has -

(a)a financial interest (as defined in the standing orders) in any matter, or

(b)any other interest, or an interest of any other kind, specified in the standing orders in any matter,

to declare that interest before taking part in any proceedings of the Assembly (including proceedings of a committee of the assembly or of a sub-committee of such a committee) relating to that matter.

(3)The standing orders may include provision-

(a)for preventing or restricting the participation in any proceedings of the Assembly (including proceedings of a committee of the Assembly or of a sub-committee of such a committee) of an Assembly member if he has a registrable interest, or an interest mentioned in subsection (2), in any matter to which the proceedings relate, and

(b)for preventing or restricting the exercise of a function by a member of the executive committee, or the exercise of a function by an Assembly member by virtue of section 59(6), if he has a registrable interest, or an interest mentioned in subsection (2), in any matter to which the function relates.

(4)The standing orders must include provision prohibiting an Assembly member-

(a)from advocating or initiating any cause or matter on behalf of any person, by any means specified in the standing orders, in consideration of any payment or benefit in kind of a description so specified, or

(b)from urging, in consideration of any such payment or benefit in kind, another Assembly member to advocate or initiate any cause or matter on behalf of any person by any such means.

(5)The standing orders may include provision-

(a)for excluding from proceedings of the Assembly (including proceedings of a committee of the Assembly or of a sub-committee of such a committee) an Assembly member who fails to comply with or contravenes any provision included in the standing orders in pursuance of subsections (1) to (4), and

(b)for withdrawing his rights and privileges as an Assembly member for the period of his exclusion.

(6)An Assembly Member who -

a. takes part in any proceedings of the Assembly (including proceedings of a committee of the Assembly or of a sub-committee of such a committee)

without having complied with, or in contravention of, any provision included in the standing orders in pursuance of subsection (1), (2) or (3) (a),

b. exercises any function in contravention of any provision included in the standing orders in pursuance of subsection (3)(b), or
c. contravenes any provision included in the standing orders in pursuance of subsection (4),

is guilty of an offence.

(7) A person guilty of an offence under subsection (6) is liable on conviction to a summary fine not exceeding level 5 on the standard scale

(8)A prosecution for an offence under subsection (6) shall not be instituted except by or with consent of the Director of Public Prosecutions.".

PWYLLGOR SAFONAU YMDDYGIAD STD 01-99(p.4)

Dyddiad:	Dydd Iau, 22 Gorffennaf 1999
Amser:	2pm-3.30pm
Lleoliad:	Ystafell Bwyllgora 1, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol
Teitl:	**DEDDF LLYWODRAETH CYMRU 1998 A RHEOL SEFYDLOG 4 – CYMRYD RHAN MEWN TRAFODION A PHEIDIO Â CHYDYMFFURFIO**

Diben

1. Mae’r papur hwn yn disgrifo’r cefndir i’r gofynion ar Aelodau o rancofrestru a datgelu eu buddiannau, a goblygiadau peidio â chydymffurfio â DeddfLlywodraeth Cymru 1998 a’r rheolau sefydlog.

Camau Gweithredu ac Amseru

2. Busnes arferol; er gwybodaeth.

Cefndir – Adran 72 Deddf Llywodraeth Cymru 1998 ("Y Ddeddf") a’rRheolau Sefydlog

3. Mae copi o adran 72 y Ddeddf yn amgaeedig. Yn ôl isadrannau (1) i (5), mae gofyn ireolau sefydlog y Cynulliad gynnwys darpariaeth:

- ar gyfer cofrestru buddiannau aelodau (a chyhoeddi'r gofrestr honno),
- yn ei gwneud yn ofynnol i aelodau gofrestru rhai buddiannau,
- yn ei gwneud yn ofynnol i aelodau sydd â buddiannau penodol mewn unrhyw fater i ddatgan y buddiannau hynny cyn cymryd rhan yn nhrafodion y Cynulliad.

4. Maent hefyd yn disgrifio materion penodol y *gellid* eu cynnwys (ond nad oesrheidrwydd eu cynnwys) mewn rheolau sefydlog (er enghraifft, atal neu rwystro aelod rhagcymryd rhan yn nhrafodion y Cynulliad os oes ganddo neu ganddi fuddiant penodol yn y matersy'n cael ei drafod).

5. Mae Rheol Sefydlog 4 a'r Atodiad i'r Rheolau Sefydlog yn ymgorffori'rdarpariaethau hyn.

Peidio â Chydymffurfio

6. Dywed Adran 72(6) y Ddeddf y bydd unrhyw Aelod o'r Cynulliad sy'n cymrydrhan mewn cyfarfod llawn neu bwyllgor o'r Cynulliad ac sydd heb gydymffurfio âdarpariaethau penodol yn rheol sefydlog 4, neu wedi mynd yn groes iddynt, yn euog odrosedd. Y darpariaethau hynny yw peidio â chofrestru neu ddatgan buddiannau penodoltra'n cymryd rhan mewn trafodion; eirioli neu gychwyn achos am dâl neu fudd neubwyso ar Aelod arall i eirioli neu gychwyn achos am dâl neu fudd. A bwrw bod yCyfarwyddwr Erlyniadau Cyhoeddus yn caniatau dwyn achos, caiff trosedd a gyflawnwyd o danisadran (6) ei herlyn mewn llys ynadon, ac o'i gael yn euog, y ddirwy uchaf y gellirei dwyn   ar aelod yw £5,000.

7. Yr hyn fyddai'n digwydd yn ymarferol yw y byddai'r heddlu'n cynnalymchwiliad ac yna'n gofyn i Wasanaeth Erlyniadau'r Goron a fyddai'n briodolbwrw ymlaen â'r erlyniad. Wrth lunio barn, byddai'r Gwasanaeth Erlyniadau yn ylle cyntaf yn ystyried swm a sylwedd y dystiolaeth yn erbyn yr aelod dan sylw. Os gwelirbod digon o dystiolaeth i gyfiawnhau ei erlyn, byddai gofyn penderfynu a fyddai'rlles cyhoeddus yn cyfiawnhau erlyniad.

8. Mae cylch gwaith y Pwyllgor Safonau Ymddygiad, fel ag y maent yn Rheol Sefydlog16.1, yn cynnwys:

- "ymchwilio i unrhyw gyn y cyfeirir ati gan y Llywydd fod Aelod heb gydymffurfio â rheol sefydlog 4 …….., adrodd ar y gyn honno ac, os bydd yn briodol, yn argymell y camau y dylid eu cymryd mewn perthynas â'r gyn" (rheol sefydlog 16.1(i)), a
- "goruchwylio'r trefniadau ar gyfer llunio Cofrestr Buddiannau'r Aelodau, a ffurf a chynnwys y Gofrestr, a'r trefniadau ar gyfer cadw'r Gofrestr a sicrhau ei bod yn hygyrch" (rheol sefydlog 16.1 (iv)).

9. Bydd aelodau a fydd yn methu â chydymffurfio â rheolau sefydlog y Cynulliadynghylch cofrestru a datgan buddiannau cofrestradwy yn agored, ar ôl i'r Cynulliadystyried adroddiad gan y Pwyllgor Safonau, i'w gwahardd o'r Cynulliad am gyfnodpenodol.

Ystyriaethau

10. Fel y gwelwch, mae perthynas amlwg rhwng adran 72(6) y Ddeddf a chylch gwaith yPwyllgor mewn perthynas ag ymchwilio i gyn yn erbyn aelod am beidio â chydymffurfio ârheol sefydlog 4, adrodd ar y gwyn honno ac argymell camau gweithredu. Effaith ymarferolhyn mewn perthynas ag ymchwiliadau yw mai'r unig feysydd y caiff y Pwyllgor Safonaueu hystyried yw'r rheini:

> (i) sydd y tu allan i'r darpariaethau ar sancsiynau troseddol yn adran 72. Ni fydd pob tramgwydd o dan adran 72 yn arwain at erlyniad troseddol;
>
> (ii) lle nad oes perygl rhagfarnu ymchwiliad posibl gan yr heddlu; neu
>
> (iii) lle bo'r heddlu wedi ystyried y gyn ac wedi penderfynu peidio cynnal ymchwiliad (ee oherwydd diffyg tystiolaeth neu am nad yw lles y cyhoedd yn y fantol)

11. Os cafwyd cyn a bod posibilrwydd ei bod yn ymwneud â thramgwydd odan isadran (6), bydd gofyn dilyn gweithdrefnau pendant. (DS Ni fydd pob cyn yn erbynaelod am beidio â chydymffurfio â rheol sefydlog 4 yn golygu ei fod wedi tramgwyddoadran 72(6)).

12. Bydd ymrwymiad y Pwyllgor Safonau Ymddygiad i oruchwylio'r trefniadau ar gyferllunio a chadw'r gofrestr a sicrhau ei bod yn hygyrch ac ati, er yndeillio'n uniongyrchol o adran 72, yn llai problematig.

Swyddfa'r Llywydd

Atodiad

Mae Adran 72 Deddf Llywodraeth Cymru 1998 yn darparu bod:

"(1)The standing orders must include provision for a register of interests of Assembly members and for-

> (a)registrable interests (as defined in the standing orders) to be registered in it, and
>
> (b) the publication of the register.

(2)The standing orders must include provision for requiring any Assembly member who has -

(a)a financial interest (as defined in the standing orders) in any matter, or

(b)any other interest, or an interest of any other kind, specified in the standing orders in any matter,

to declare that interest before taking part in any proceedings of the Assembly (including proceedings of a committee of the assembly or of a sub-committee of such a committee) relating to that matter.

(3)The standing orders may include provision-

(a)for preventing or restricting the participation in any proceedings of the Assembly (including proceedings of a committee of the Assembly or of a sub-committee of such a committee) of an Assembly member if he has a registrable interest, or an interest mentioned in subsection (2), in any matter to which the proceedings relate, and

(b)for preventing or restricting the exercise of a function by a member of the executive committee, or the exercise of a function by an Assembly member by virtue of section 59(6), if he has a registrable interest, or an interest mentioned in subsection (2), in any matter to which the function relates.

(4)The standing orders must include provision prohibiting an Assembly member-

(a)from advocating or initiating any cause or matter on behalf of any person, by any means specified in the standing orders, in consideration of any payment or benefit in kind of a description so specified, or

(b)from urging, in consideration of any such payment or benefit in kind, another Assembly member to advocate or initiate any cause or matter on behalf of any person by any such means.

(5)The standing orders may include provision-

(a)for excluding from proceedings of the Assembly (including proceedings of a committee of the Assembly or of a sub-committee of such a committee) an Assembly member who fails to comply with or contravenes any provision included in the standing orders in pursuance of subsections (1) to (4), and

(b)for withdrawing his rights and privileges as an Assembly member for the period of his exclusion.

(6)An Assembly Member who -

a. takes part in any proceedings of the Assembly (including proceedings of a committee of the Assembly or of a sub-committee of such a committee) without having complied with, or in contravention of, any provision included in the standing orders in pursuance of subsection (1), (2) or (3) (a),
b. exercises any function in contravention of any provision included in the standing orders in pursuance of subsection (3)(b), or
c. contravenes any provision included in the standing orders in pursuance of subsection (4),

is guilty of an offence.

(7) A person guilty of an offence under subsection (6) is liable on conviction to a summary fine not exceeding level 5 on the standard scale

(8)A prosecution for an offence under subsection (6) shall not be instituted except by or with consent of the Director of Public Prosecutions.".